

A betegek megtévesztése tudományosan nem igazolt eljárásokkal

Az Egészségügyi Tudományos Tanács Elnökségének állásfoglalása

Az egészségügyi kutatásokról naponta megjelenő információk beláthatatlan távlatokat nyitnak meg. Az elmúlt hetekben az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) számos megkeresést, tájékoztatást kapott szakmai testületektől és magánszemélyektől az írott és elektronikus sajtóban, valamint az interneten megjelent, a beteg embereknek indokolatlan gyógyítást, gyorsabb kórfelismerést, állapotjavulást ígérő, „világszenzációt” jelentő magyar találmányokkal kapcsolatban (Culevit daganatterápia, Celladam, engedély nélküli összejt-terápia, gyógyszerként reklámozott, bizonytalan hatású étrendkiegészítők stb.). Ezen „felfedezések” mögött nemcsak szakmai körökben kevésbé ismert magánvállalkozások, hanem vezető, hazai intézményekben dolgozó kutatók, orvosok is állnak.

A tudományos közléseknek, új eljárások ismertetésének először nem a napisajtóban, nem a televízióban vagy az interneten kell megjeleníteniük, hanem szakfolyóiratokban.

A kísérleti szintről a klinikai gyakorlatba a reményt keltő egészségügyi kutatásoknak csak a töredéke kerül. Az ETT-t jelentő, mintegy 250 szakember mindent megtesz annak érdekében, hogy szakmai-etikai véleményekkel elősegítse bizonyított külföldi eljárások hazai alkalmazását, illetve a magyar kutatók munkáját a betegek gyógyítása érdekében, ugyanakkor azonban – a nemzetközi szabályokkal összhangban megalkotott, hatályos, hazai, jogi és etikai szabályozás szerint – ellenáll mindazon törekvéseknek, amelyek szakmailag megalapozatlanok, ezért a lakosságot megtévesztik. Az ETT elnöksége mindenkor szót emel a lakosság hiteles tájékoztatása érdekében.

Elsősorban a rosszindulatú daganatos megbetegedésekben, rosszul vagy nehezen gyógyítható, krónikus betegségekben szenvedő, kiszolgáltatott betegeket célozzák meg, vezetnek félre újnak hirdetett gyógymódokkal, diagnosztikai eljárásokkal. A tudományos közléseknek, új eljárások ismertetésének először nem a napi-

sajtóban, nem a televízióban vagy az interneten kell megjeleníteniük, hanem szakfolyóiratokban. Ezt a régóta ismert és jogszabályban is megjelenített elvet rendszeresen megsértik a jogellenes gyakorlatot kereső személyiségek. Ez a magatartás – esetenként változó módon – felvetheti a tisztességtelen előnyszerzés, a megalapozatlan reménykeltés, a betegek súlyos félretájékoztatása, a jogellenes reklámozás, sőt a toborzás tényállását is. További súlyos veszélyeket rejt magában ugyanakkor, ha a bizonyított eljárásokról a betegeket lebeszéli, vagy az „új, diagnosztikai” eljárások folyamánként felesleges vizsgálatokat végeztetnek a járulékfizetők pénzén. A piaci felfogású egészségügy nem jelentheti a gátlástalan haszonszerzést, a szakmai értékrendet nélkülöző konkurenciaharcot, a betegek felesleges anyagi terhelését a tudomány álcáiban.

A bejelentések nyomán, ahol lehetséges volt, az ETT jogi kezdeményezéseket tett, etikai eljárásokat kezdeményezett, illetve együttműködik az illetékes hatóságokkal. A jogalkalmazást biztosítani hivatott hatóságok, testületek részéről az ilyen típusú ügyekben időnként a meg nem értés jelei is mutatkoztak. A jogi és etikai számonkérések eddig többnyire elmaradtak. A hatályos etikai és jogi szabályozást az ETT megfelelőnek tartja, a jelenlegi jogalkalmazást, az ilyen típusú szabálysértések és vétségek szankcionálását azonban nem. Öröndetes, új fejlemény viszont, hogy a tömegtájékoztatás az esetek egy részében már nem reklámozza kritika nélkül a szakmailag megalapozatlan, valójában soha nem létezett vagy meg nem valósuló „találmányokat”, hanem más szakemberek megszólaltatásával tárgyilagos képet igyekeznek adni. Az ETT elnöksége és testületei a jogszabályokban biztosított feladatait maradéktalanul kívánja ezeken a területeken is ellátni, mindenkor élve a jogköréből adódó törvényes lehetőségekkel.

Budapest, 2008. november 28.

az Egészségügyi Tudományos Tanács Elnöksége